

Sławomir Kordaczuk

Dzień Niepodległości

Niepodległość i Pamięć 13/2 (23), 221-229

2006

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sławomir Kordaczuk
Siedlce

Dzień Niepodległej

13 listopada 2005 roku

Całodzienne święto zorganizowane zostało przez Muzeum Regionalne w Siedlcach z okazji kolejnej rocznicy odzyskania przez Polskę w 1918 roku niepodległości. Była to druga edycja święta, pierwszą organizowaliśmy 14 listopada 2004 roku. Dzień 11 listopada jest ustawowo wolny od pracy, dlatego ustaliliśmy termin organizacji święta w pierwszą niedzielę po 11 listopada.

Jako ilustracje do zaproszenia wykorzystujemy zdjęcia z wizyt Marszałka Józefa Piłsudskiego w Siedlcach, przechowywanych w zbiorach Muzeum Regionalnego. Stronę ilustracyjną uzupełniamy reprodukcjami orłów wojskowych z epoki i sentencjami twórców Polski niepodległej. Do zaproszenia dołączamy reklamówkę promującą święto i informującą skrótowo o programie. Na stronie ilustracyjnej zamieszczamy reprodukcje wizerunków Józefa Piłsudskiego, niepodważalnego symbolu ważnego wydarzenia historii Polski, jakim było odzyskanie niepodległości 11 listopada 1918 roku. Zaproszenia i reklamówki są utrzymane w jednolitej szacie graficznej, tworzącej serię wydawniczą. Dlatego są chętnie włączane do zbiorów kolekcjonerów i miłośników historii regionu.

Uroczystościom w 2005 roku patronowali: Marszałek Województwa Mazowieckiego Adam Struzik, Prezydent RP na Uchodźstwie Ryszard Kaczorowski i Jasnogórski Kapelan Żołnierzy Niepodległości o. Eustachy Rakoczy.

Sponsorzy: Firma Seewax z Sulejówka, Zakład Mięsy w Mościbrodach, Oddział Regionalny w Siedlcach Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, Przedsiębiorstwo Prywatne Zbigniew Sobolewski Markety Carlos w Siedlcach i Piekarnia Ratuszowa Radzikowscy w Siedlcach ufundowali upominki oraz poczęstunek uczestnikom święta i dofinansowali druk wydawnictw. Ponadto nieodpłatnie rozdawano w siedzibie muzeum tego dnia pisma o tematyce historycznej. Rozdano ponad 2 tysiące egzemplarzy „Spotkań z Zabytkami” wydawanych przez Towarzystwo Opieki nad Zabytkami i „Bandery”, przywiezionej przez jej długoletniego redaktora naczelnego, Józefa Wąsiewskiego. W salach wystawowych zwiedzający mieli także możliwość wysłuchania utworów muzycznych o tematyce patriotycznej.

„Dzień Niepodległej” 13 listopada 2005 r. rozpoczął się mszą świętą w intencji Ojczyzny, odprawioną przez proboszcza ks. Adama Patejuka w kościele p.w. św. Stanisława Bpa (budynek sąsiadujący z muzeum). Wszystkie pozostałe punkty programu

były realizowane w siedzibie muzeum (ratusz pod „Jackiem”) i na placu przed budynkiem.

Uroczystość rozpoczęliśmy w sali audiowizualnej muzeum odtworzeniem całego hymnu państwowego. Dyrektor Andrzej Matuszewicz powitał gości, wśród których byli przedstawiciele władz państwowych i samorządowych, instytucji, organizacji kombatanckich, radni, weterani, sponsorzy, kolekcjonerzy i młodzież szkolna. Po powitaniu sponsorzy otrzymali upominki w postaci kompletu wydawnictw przygotowanych specjalnie z okazji tego święta. Następnie odbył się wernisaż dwóch wystaw z prywatnych zbiorów. Wystawę „Cieniom królewskim przybył towarzysz wiecznego snu” w 70 rocznicę śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego, zaprezentował właściciel tej kolekcji, Włodzimierz Soszyński z Sulejówka, któremu towarzyszyła rodzina.

Właściciel drugiej wystawy otwieranej tego dnia nie przybył, gdyż przebywał w szpitalu. W trakcie jej trwania zmarł. Przygotował z własnych zbiorów exlibrisów ekspozycję „Znak Polaków – Orzeł Biały”. To była ostatnia realizacja znanego lubelskiego kolekcjonera, Alfreda Gaudy.

Temat kolekcjonerski był kontynuowany podczas pokazów członków Siedleckiego Klubu Kolekcjonerów. Dominującymi tematami prywatnych zbiorów były: falerystyka (odznaki, oznaki i odznaczenia), numizmatyka i filatelistyka. Przy planszach z orderami i medalami gromadziło się najwięcej oglądających. Nie mniejsze zainteresowanie wzbudzały albumy z pocztówkami dawnych Siedlec. Swoje zbiory zaprezentowali: Adam Król, Zygmunt Olędzki, Stanisław Mroczkowski, Tadeusz Batorowicz, Adam Pachecki, Andrzej Wróbel, Janusz Jasienowski, Paweł Chodowski. Tadeusz Bohatyrewicz przygotował wielotematyczny zbiór na planszach w formie profesjonalnej wystawy. Licznie prezentowała się również kolekcjonerska rodzina Krzeskich: Adam (jun.), Władysław i Zbigniew. Duże zainteresowanie wzbudziła i wyglądali szczególnie malowniczo uczestnicy grup rekonstrukcyjnych: Marek Chodowski w kompletnym umundurowaniu żołnierza armii USA okresu II wojny światowej, a zwłaszcza Piotr Krasnodębski w replice munduru żołnierza polskiego września 1939 roku z oryginalnym oporządzeniem. Gościliśmy także zaprzyjaźnionych kolekcjonerów z dalszych okolic: Wojciecha Boczkowskiego i Igora Strojckiego z Warszawy.

W trakcie pokazów kolekcjonerskich zjechał przed muzeum wóz bojowy I Siedleckiego Batalionu Rozpoznawczego dowodzonego przez ppłk. Józefa Zwierza, zawsze chętnie współpracującego w czasie organizacji uroczystości patriotycznych. Później żołnierze tego batalionu serwowali grochówkę wojskową uczestnikom uroczystości i zwiedzającym muzeum. Nie zabrakło także mieszkańców kamienic przy sąsiednich ulicach, którzy ustawili się w długiej kolejce. Zupa smakowała wybornie. Żołnierze wydali z kotłów ustawionych w arkadach ratusza ponad 450 porcji!

Kontynuacją tematów militarnych była prezentacja działalności i dorobku Bractwa Rycerskiego Ziemi Mazowieckiej i Podlaskiej z Siedzibą na Zamku w Liwie. Barwnie ubrani i wyekwipowani woje witali gości w wejściu do muzeum. W sali audiowizualnej mistrz Sebastian Gajowniczek przedstawił działalność bractwa, a pozostali rycerze broń, tarcze, kolczugi, zbroje.

Niezwykle barwnie, atrakcyjnie, ale i kosztownie wygląda udział w działaniach tego rodzaju pasjonatów. Wszystko musi być wykonane zgodnie z materiałami i technologiami średniowiecznymi. Bylejakość i fuszerka nie jest akceptowana. Ktoś w stroju niestarannie wykonanym lub tylko przypominającym dawne wzorce, pojawia się w takim towarzystwie tylko raz. Musi zmienić później albo zainteresowania, albo podejście

do zasad wykonania akcesoriów bazujących na zabytkowych wzorach. A stalowa broń płytowa nie tylko dużo waży, lecz także nie mało kosztuje.

Dzieci były zafascynowane rodzajami broni, stroną wizualną. Starsi natomiast wyrażali ubolewanie, iż obecnie honor rycerski w tak małym stopniu funkcjonuje w życiu publicznym. Kto teraz uważa za ważne takie wartości, jak dotrzymywanie danego słowa, obrona słabszych? Kto teraz wspomina o honorze?

Na zakończenie rycerze urządzili pokaz walk na białą broń na trawniku przed muzeum. Pogoda dopisała, więc dźwięk mieczy i zmagañ wojów słychać było długo.

Duże zainteresowanie świętem przejawiała młodzież, zwłaszcza dwóch siedleckich gimnazjów. W porze obiadowej otworzyliśmy wystawę „Łączy nas historia”. Przygotowali ją młodzi artyści z Koła Plastycznego kierowanego przez Piotra Kozaka przy Publicznym Gimnazjum Nr 4 w Siedlcach. Wystawa składała się z prac plastycznych, będących ilustracjami utworów poetyckich o tematyce patriotycznej. Twórców z klasyki naszej literatury, jak i współcześnie tworzących.

Nastrój liryczny był kontynuowany podczas spotkania poetyckiego z aktorem Ryszardem Bacciarellim. Gość przedstawił nie tylko własny program artystyczny, ale i dzieje swego rodu. Protoplaści byli aktywnymi uczestnikami ważnych dla dziejów Polski wydarzeń. Historia rodu sięga artysty malarza działającego na dworze króla Stanisława Augusta, Marcella Bacciarellego. Spotkanie wzbogaciła młodzież z Publicznego Gimnazjum Nr 6 w Siedlcach z programem artystycznym w postaci poetyckiej historii Polski. Zaprezentowane utwory nawiązujące tematycznie do rocznicy odzyskania niepodległości i późniejszych, równie ważnych dla nas wydarzeń, wybrała Renata Żyłak.

Dekorację świąteczną sali audiowizualnej stanowiły m.in. portrety dwóch twórców Polski niepodległej: Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego, bowiem była to druga edycja uroczystości organizowanych przez Muzeum Regionalne. Za rok powiesimy trzeci portret, innej osoby związanej z działaniami na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 roku. Na uwagę zasługują jeszcze Ignacy Jan Paderewski, Wincenty Witos, Wojciech Korfanty, gen. Józef Haller, gen. Józef Dowbor-Muśnicki. Choć według słów Arkadiusza Kołodziejczyka, profesora Akademii Podlaskiej, zabrakłoby ścian muzeum, gdybyśmy zamierzali wyeksponować wszystkich twórców Polski niepodległej. Powiedział to w czasie wykładu „Twórcy Polski Niepodległej w 1918 r.”, który wygłosił wieczorem.

Wykład był połączony ze spotkaniem z weteranami II wojny światowej. Z braku czasu tylko część z nich opowiedziała w skrócie swe pasjonujące dzieje. Na uwagę zasługują słowa kadeta II RP i więźnia obozu koncentracyjnego Dora Zbigniewa Mikołajczaka, żołnierza Oddziału Partyzanckiego „Zenona” 34 pułku piechoty Armii Krajowej Tadeusza Sobieszczaaka ps. „Dudek” i Zofii Czarkowskiej, która przybliżyła nieznaną epizody z historii Sarnak dawnego powiatu siedleckiego. Szczególnie dramatyczne chwile przeżywała jej rodzina przechowująca Żydów w sąsiedztwie kwaterujących okupantów. Wszyscy szczęśliwie przeżyli tragiczne lata wojny.

Ostatnim punktem święta było ognisko płonące przed budynkiem muzeum. Przy ognisku wartę honorową pełnili w mundurach nawiązujących do wydarzeń z 1918 roku strzelcy Związku Strzeleckiego Okręgu Siedlce, pod dowództwem Marka Michałowskiego.

Najwytrwalsi uczestnicy święta śpiewali na wolnym powietrzu pieśni patriotyczne wraz z Zespołem Muzycznym „Nexus”, kierowanym przez Mariusza Dmowskiego.

Zaplanowaliśmy również upieczenie kiełbasek w ognisku. Wieczorna frekwencja przekroczyła nasze przewidywania, więc kiełbaski przekroiliśmy na pół, by wszystkich

uczestników ostatniej części uroczystości zadowolić. Po dwunastu godzinach trwającego święta zgasiliśmy ognisko.

Uzupełnieniem i trwałym śladem uroczystości z okazji rocznicy odzyskania niepodległości były specjalnie na tę okazję przygotowane wydawnictwa. Wystawom „Cieniom królewskim przybył towarzysz wiecznego snu” i „Znak Polaków – Orzeł Biały” towarzyszyły informatory o tematyce tych dwóch prywatnych kolekcji. Zbiór poezji patriotycznej „Łączy nas historia” był efektem współpracy z młodzieżą gimnazjów siedleckich: przygotowującą ilustracje do wierszy i recytującą poezję podczas spotkania z Ryszardem Bacciarellim. Dziedzinę typowo historyczną reprezentowały: broszurka Arkadiusza Kołodziejczyka „Twórcy Niepodległości”, pocztówki „Dywizja Podlaska” (wydane wspólnie z Siedleckim Klubem Kolekcjonerów). Dodatkowym walorem poznawczym była seria nalepek z orłami wojskowymi typowymi dla pierwszych dwóch lat po odzyskaniu niepodległości: orzeł strzelecki, orzeł Legionów Polskich, orzeł szeregowych Marynarki Wojennej i orzeł Wojsk Wielkopolskich. Kartoniki z takimi samymi orłami były wręczane w prezencie przybywającym do muzeum na święto „Dzień Niepodległej” 13 listopada 2005 roku.

Na 12 listopada 2006 roku planujemy m.in. wykład dr. Jerzego Izdebskiego o sytuacji politycznej i militarnej na Podlasiu w latach 1918-1919, wystawy ze zbiorów prywatnych: fotografii z działań frontowych 1918-1920 i współczesnych odznak pamiątkowych Wojska Polskiego. W celu zachęcenia młodzieży do szerszego udziału w organizowaniu święta w rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości i zainteresowania poezją klasyków, ogłaszamy konkurs na ilustracje w technice grafiki do wierszy patriotycznych.

1. W sali audiowizualnej siedzi w prawym dolnym rogu Anna Łacic-Wojtkiewicz (łączniczka Oddziału Partyzanckiego „Harnasie”). Czwarty od prawej siedzi w mundurze Ryszard Zaremba ps. „Sawa” z Oddziału Partyzanckiego „Zenona” 34 pp AK, szósty – płk Antoni Sikorski (szef Koła Miejskiego Związku Kombatantów)

2. Włodzimierz Soszyński (pierwszy z prawej) z rodziną na wystawie o Józefie Piłsudskim z własnych zbiorów.

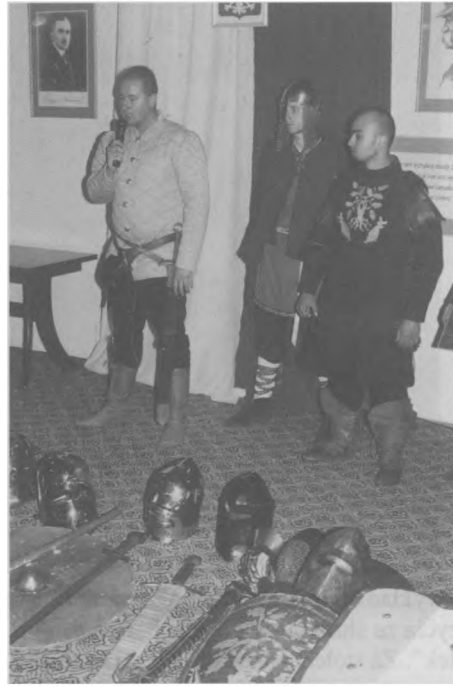

3. Wśród prezentowanych zbiorów członków Siedleckiego Klubu Kolekcjonerów, największe zainteresowanie wzbudzała falerystyka

4. Zbieracze z Siedleckiego Klubu Kolekcjonerów wystąpili również w umundurowaniu z epoki II wojny światowej. Piotr Krasnodębski przywdział mundur polskiego żołnierza z września 1939 r. (rekonstrukcja, z oryginalnym zabytkowym oporządzeniem)

5. O dorobku i działalności Bractwa Rycerskiego Ziemi Mazowieckiej i Podlaskiej z Siedzibą na Zamku w Liwie opowiada jego mistrz Sebastian Gajowniczek

6. Uczestnicy wystawy „Łączy nas historia”. Z prawej stoi opiekun Koła Plastycznego przy Publicznym Gimnazjum Nr 4 w Siedlcach Piotr Kozak, z lewej stoi sponsor – dyr. TWP Antoni Raczyński

7. W wykładzie historycznym uczestniczyli weterani II wojny światowej. Wspomina swoje przeżycia ze służby w Oddziale Partyzanckim „Zenona” 34 pp AK Tadeusz Sobieszcak ps. „Dudek”. Za stołem siedzi dr hab. Arkadiusz Kołodziejczyk

8. „Rodzinne” zdjęcie ze spotkania poetyckiego młodzieży pod kierunkiem Renaty Żylak z Publicznego Gimnazjum Nr 6 w Siedlcach z aktorem Ryszardem Bacciarellim

9. Przy płonąącym ognisku pieśni patriotyczne wykonywał zespół „Nexus”

10. Warta Związku Strzeleckiego Okręgu Siedlce pod dowództwem Marka Michałowskiego (stoi z lewej)

Autorzy fotografii: Andrzej Ruciński (1, 3, 4-10), Sławomir Kordaczuk (2).